

European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS) i høgare yrkesfagleg utdanning

1 Innleiing og bakgrunn for arbeidet

European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS) er eit system for å samanlikne vekt og karakter på universitets- og høgskulenivå, på tvers av land og institusjonar.

ECTS gjer at studiepoeng som er tekne ved ein høgare utdanningsinstitusjon, kan teljast med i ein kvalifikasjon som er studert ved ein annan. ECTS-studiepoeng definerer læring basert på eit definert læringsutbytte og tilhøyrande arbeidsmengde. Systemet er basert på at eit studieår på fulltid med 1500–1800 timar utgjer 60 credits (studiepoeng). Eitt ECTS-studiepoeng utgjer 25–30 timar med arbeid.

ECTS skal auke fleksibiliteten i studieprogramma for studentane. ECTS er også ei støtte i planlegging, gjennomføring og evaluering av høgare utdanningsprogram og eit sentralt verktøy for å gjere nasjonale utdanningssystem meir samanliknbare internasjonalt.

ECTS blei først introdusert for å gjere utveksling enklare i samband med Erasmus-programmet, men blei sidan innført i ei rekke europeiske land gjennom Bologna-prosessen¹. ECTS har blitt teke i bruk av dei fleste landa i det europeiske området for høgare utdanning som det nasjonale studiepoengsystemet og blir brukt i aukande grad også andre stader.

Studiepoeng frå høgare yrkesfagleg utdanning er ikkje knytte til ECTS. Nasjonalt fagskoleråd har ECTS som ei prioritert sak, og rådet vedtok i mars 2023 å setje ned ei arbeidsgruppe som har vurdert om ein skal ta det i bruk i høgare yrkesfagleg utdanning.

Arbeidsgruppa har vore sett saman av Arvid Ellingsen (LO), Heidi Møller-Strand (FFF), Thea Tuset (ONF), Helene Ytteborg (Virke), Adeline Berntsen Landro (HØY), Trine Røssevold (NFFL) og Kjetil Tvedt (NHO).

1.1 Kva er kunnskap, og kva er målet?

I erkjennings-teorien deler ein kunnskap i to kategoriar: proposisjonell kunnskap og praktisk kunnskap.

Proposisjonell kunnskap kan forståast som kunnskap basert på ein proposisjon eller påstand med ein sanningsverdi, og blir skildra som hovudsakleg kognitiv.

Praktisk kunnskap handlar om det å vite korleis ein gjer noko, og er dermed mest kroppslig. Tradisjonelt har denne typen kunnskap i stor grad blitt oversett i vestleg erkjennings-teori. Dette i seg sjølv er problematisk, og det forklarar kvifor vi i dag har eit uproporsjonert utdanningssystem som legg vekt på den eine forma for kunnskap framfor den andre.

Dette kan vi også sjå i den norske skulen, som i stor grad legg vekt på den proposisjonelle kunnskapen – altså den kunnskapen som er mest teoretisk og kognitiv. Dette er ein trend vi kan sjå at er i ferd med å endre seg i dag.

Når vi først er inne på skule, er det også nyttig å reflektere over kva utdanning er. Utdanning som omgrep blir definert som ei fellesnemning for all læring og kunnskap. Slik vil omgrepet leggje vekt på både den praktiske og den proposisjonelle kunnskapen. Når vi skal forstå eit fagfelt, må vi altså ta omsyn til begge formene for kunnskap. Dei to overlappar, og det er ofte behov for begge delar. Til sist skal det seiast at dette er definisjonar og kategoriseringar som først og fremst akademikarar og

¹ [The Bologna Process and the European Higher Education Area | European Education Area \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/e3000420/1671424/1/19120101main_en.pdf)

filosofar har skrive ned – kanskje fordi vi treng ei systematisk forståing av kva konseptane inneber. Det fine med dette er samtidig at det alltid kan formulerast om og tilpassast slik at det blir meir treffande for oss som brukar det.

Fleire stader i Europa er det lagt til rette for at utdanningssystemet gjev like moglegheiter til å tileigne seg både den praktiske kunnskapen og den proposisjonale kunnskapen. Derfor er det fordelaktig å kople seg på det europeiske systemet. Dette vil opne for fleire moglegheiter for kompetanseopnåing for den delen av befolkninga som har valt ei yrkesfagleg retning i det norske utdanningssystemet.

ECTS er som forklart ei poengutrekning som forklarar arbeidsomfanget studenten har gjennomført gjennom utdanning. Det seier noko om kor mange timar studenten har sett av for å tileigne seg den kunnskapen studiet inneheld. Jo fleire ECTS-poeng studenten har i det enkelte faget, dess fleire timar har vedkommande lagt ned i å fordjupe seg i det spesifikke faget. Dette i seg sjølv bør altså ikkje setje ein stoppar for å knyte høgare yrkesfagleg utdanning (HYU) til ECTS. Det skal også seiast at heile grunnlaget for å innføre ECTS i Bologna-prosessen var å sørge for mobilitet mellom utdanningsinstitusjonane i Europa, og sjølv om det den gongen berre omfatta UH, har ein i seinare tid utvida systemiseringa til også å gjelde HYU. Målet er å sørge for at det faktisk blir brukt til det det var tenkt til: å skape mobilitet. Når Noreg vel å halde HYU utanfor ECTS, vil det også hindre mobiliteten til studentane som vel denne studieretninga. Då kan ein stille seg spørsmålet om måten vi gjer det på her i Noreg, er føremålstenleg. For å seie det litt skarpt: Om det gjeldande systemet hindrar den ønskete funksjonen, er det då eit system som fungerer?

UNESCO har i [ein global rapport](#) frå 2021 sett dette i eit overordna perspektiv, med mål om å starte ein debatt om kva utdanning skal vere i framtida. I rapporten blir det skildra som viktig at ein sørger for at det finst yrkesfaglege utdanningsalternativ, og at å følge disse ikkje skal føra elevane og studentane inn i blindvegar. UNESCO vektlegg at folk har ein grunnleggjande rett til å få utdanninga si anerkjent, og viser også til at dette gjeld vel så mykje for ikkje-formell utdanning som formell utdanning. Dei ytrar at institusjonane må bli meir framoverlente og progressive i korleis dei relaterer seg til kvalifikasjonar, pensum og utvikling av studieprogram.

Det blir peika på at dei store teknologiske og miljømessige endringane i verda vil endre strukturane i arbeidsmarknaden. Dermed vil det vere stort behov for fleksibilitet i korleis vi tileignar oss kunnskap og kompetanse. Rapporten beskriv det som vesentleg at utviklinga av lovverket innan 2050 bør inkludere alle former for utdanning og sjå dei i samanheng, og dessutan ta høgde for dei ikkje-tradisjonelle retningane og vegane. Ein må rett og slett sjå korleis dei ulike vegane til utdanning heng saman, og at det er på tide med ei tilnærming som er sektorvid og legg til rette for livslang læring i utviklinga av høgare utdanning.

I eit avsnitt i UNESCO-rapporten er dette godt beskrive:

Adult learning and education must look very different a generation from now... Opportunities for career change and reskilling need to connect to a broader reform of all education systems that emphasizes the creation of multiple, flexible pathways... adult education needs to be reconceptualized around learning that is truly transformative» (kap. 7, s. 114).

Med dette kan vi lese at UNESCO også tek til orde for å sørge for betre fleksibilitet i utdanningsløpa våre, og er tydelege på at vi må anerkjenne kompetansen til den enkelte, uavhengig av korleis ein

har tileigna seg han. Det er viktig for oss i Noreg å lytte til dette. UNESCO er den viktigaste pådrivaren for FNs berekraftsmål 4, at alle skal ha tilgang til god utdanning. Å stengje skotta for ECTS-tilkopling, som vi gjer i Noreg, hindrar mobilitet og er slik i strid med berekraftsmål 4.

1.2 Studiepoeng i høgare yrkesfagleg utdanning

I 2018 blei fagskulelova endra og høgare yrkesfagleg utdanning fekk studiepoeng. Evalueringa av stortingsmeldinga *Fagfolk for framtida*² stadfestar at det har vore avgjerande for å tydeleggjere at høgare yrkesfagleg utdanning ligg på nivået over vidaregåande skule. Samstundes er det fleire som kommenterer at innføringa mest har vore ei kosmetisk endring, og at studiepoenga manglar anerkjenning. Ved innføring av studiepoeng blei ikkje poenga knytte til ECTS.

Nasjonalt fagskoleråd meiner dette er utfordrande fordi det hemmar mobilitet innanfor høgare yrkesfagleg utdanning på tvers av landegrensene, i tillegg til at det hemmar overgangar mellom fagskule og universitet og høgskule nasjonalt. Det er også ei stor utfordring for verksemdar i anbodskonkurransar med kompetansekrav når studiepoeng frå høgare yrkesfagleg utdanning ikkje kan omsetjast internasjonalt eller kan konkurrere med studiepoeng frå universitet og høgskule.

Gjennom møte og dialog med relevante aktørar i utdanningssektoren, nasjonalt og internasjonalt, vurderer arbeidsgruppa det slik at det i hovudsak er to hinder i dag som gjer at høgare yrkesfagleg utdanning ikkje er ein del av ECTS. Dei to hindera er knytte til utdanningssystemet og lovverket, og vil bli gjorde greie for lenger ut i teksten.

2 Mål

Arbeidsgruppa har definert samfunns- og effektmåla for arbeidet nedanfor. Primærmålgruppa for arbeidet er studentar i høgare yrkesfagleg utdanning.

Samfunns mål

- Arbeidslivet får auka tilgang til yrkeskompetanse.
- Verksemdene blir konkurransedyktige.
- Transparensen i utdanningssystemet aukar.
- Utdanningane blir samansette.

Effektmål

- Studentar får anerkjent utdanninga si uavhengig av institusjon og land.
- Det blir færre barrierar for mobilitet nasjonalt og internasjonalt.
- Omdømmet og attraktiviteten for høgare yrkesfagleg utdanning aukar.

3 Utfordringar

3.1 Høgare utdanning og høgare yrkesfagleg utdanning

Høgare utdanning er utdanning på universitets- eller høgskulenivå, det vil seie utdanning som byggjer på vidaregåande opplæring (3 år) eller tilsvarande erfaring. Studietilsynsforskrifta definerer det samla arbeidsomfanget av studietilbodet til 1500–1800 timar per år på fulltid.

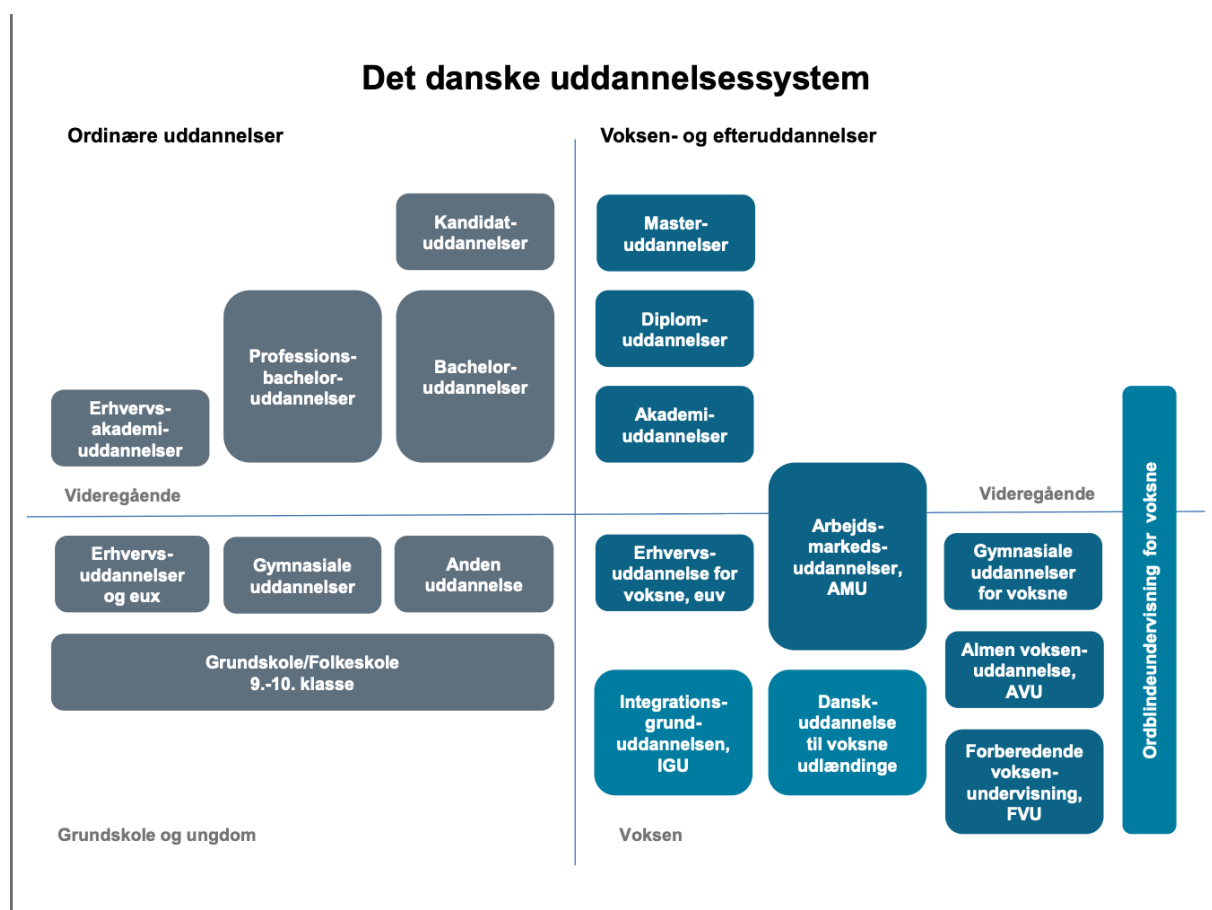
² «[Evaluering av fagskolemeldingen – sluttrapport](#)» (deloitte.com).

Høgare yrkesfagleg utdanning er utdanning på fagskule og byggjer på fagbrev eller sveinebrev (minimum 4 år), yrkeskompetanse (3 år) eller generell studiekompetanse (3 år), eller tilsvarende realkompetanse. Fagskuletilsynsforordninga definerer det totale talet på arbeidstimar for studentar ved fagskule til å vere 1500–1800 timar per år på fulltid.

Det norske utdanningssystemet definerer likevel ikkje høgare yrkesfagleg utdanning som ein del av høgare utdanning, og dette gjev også direkte konsekvens for det høvet fagskulane har til å gje ECTS på studietilboda sine. Om ein ser til andre land i Europa som vi kan samanlikne oss med, er det mogleg for utdanningsinstitusjonar som tilbyr utdanning på nivå 5 i EQF, å gje ECTS. Eit døme på dette er Danmark, som gjev høgare yrkesutdanning gjennom ervervsakademia.

3.1.1 Ervervsakademia i Danmark

I Danmark er ervervsakademia statsfinansierte sjølveigande institusjonar som tilbyr utdanning på nivå 5 og 6 i kvalifikasjonsrammeverket. I «Bekendtgørelse af lov om erhvervsakademiuuddannelser og professionsbacheloruddannelser»³ § 1 kjem det fram at utdannings- og forskningsministeren legg til rette ervervsakademi- og profesjonsbachelorutdanningar i eit samordna vidaregåande utdanningssystem (nivå 5–8 i NKR). I figur 1 nedanfor er det danske utdanningssystemet illustrert. Utdanningar på nivå over vidaregåande, dvs. nivå 5 i dansk kvalifikasjonsrammeverk, opplyser om ECTS-poeng så lenge dei er offentlege institusjonar.

Figur 1: Illustrasjon av det danske utdanningssystemet. Kilde: [Det danske uddannelsessystem](#)

³ «[Bekendtgørelse af lov om erhvervsakademier for videregående uddannelser](#)» (retsinformation.dk).

Ei ervervsakademiutdanning kombinerer teori med praksis, og føremålet er å kvalifisere kandidaten til å utøve ervervsfunksjonar og dekkje behovet for kvalifisert arbeidskraft på det aktuelle fagområdet. I tillegg kvalifiserer utdanningane til relevant vidareutdanning.

Ei ervervsakademiutdanning gjev vidare tilgang til relevante diplomutdanningar og skal bygge på forskning- og utviklingsvitskap innanfor det relevante fagområdet og vitskap om praksis i dei profesjonane og erverva som utdanningane er retta mot.

Ervervsakademiutdanningane må omfatte minst tre månader praksis. Dei går over 1,5–2,5 år og gjev tilgang til relevante diplomutdanningar og «top-up professionsbachelor»-utdanning, som varer i 1,5 år, inkludert minimum tre månader praksis.

Ein profesjonsbachelor varer som regel i 3–4 år og har krav om at det minimum må vere seks månader praksis i utdanninga. Profesjonsbachelorar finn ein i mange retningar, mellom anna kreative og digitale yrker, teknikk og helse. Kandidatutdanningar er typiske universitetsutdanningar (dansk, matematikk, språk, historie osv.)

Ervervsakademia må ha eit system for kvalitetssikring og resultatvurdering av utdanning og forskings- og utviklingsaktiviteter, og er pliktige til å informere om dette. Det er vidare krav til å ha eit utdanningsutval (sett ned av rektor) som kan vurdere kvalitet, relevans og kor stort geografisk område utdanninga dekkjer. Utdanningsutvalet har mandat til å styre og kontrollere utviklinga av ervervsakademiutdanningane ved institusjonen, men i utgangspunktet er det utdannings- og forskingsministeren som fastset det geografiske dekningsområdet til ervervsakademiet. Grunnen til dette er at ervervsakademia skal dekkje dei tekniske og merkantile behova i regionane (fylka).

3.1.2 Tildeling av ETCS i Danmark

Alle godkjente offentlege vidaregåande utdanningsinstitusjonar i Danmark har rett til å gje studentar ECTS for den utdanninga som blir gjennomført ved institusjonen. Generelt er det i dagens system for godkjenning/sertifisering av vidaregåande utdanningar i Danmark inga moglegheit for private institusjonar, og dei kan dermed heller ikkje gje ECTS. Ein kan lese meir om dette [her](#).

Det er mogleg for private og offentlege utdanningar som ikkje er regulerte under Kulturministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet eller Børne- og Undervisningsministeriet, å få gjort ei vurdering av utdanninga sitt samla mål for læringsutbytte i høve til kvalifikasjonsramma. Ei nivåvurdering er ikkje ei offentlig anerkjenning, og vil dermed ikkje seie at utdanninga kan føre til ein grad, gje rett til opptak ved eller vere automatisk merittgjevande ved offentlig godkjente utdanningar. Ei nivåvurdering kan likevel styrkje moglegheita for samspel mellom private og offentlege utdanningar, til dømes ved merittvurdering eller realkompetansevurdering både i Danmark og internasjonalt. Ein kan lese meir om dette [her](#).

3.1.3 Kommentar

Vi ser følgjande utfordringar med den danske modellen i høve til norsk kontekst: Dei danske ervervsakademiutdanningane har både krav om forskning og arbeidslivsrelevans i lova. I Noreg ser vi eit skilje ved at forskning er retta mot academia, og at tilknytning til arbeidslivet er det som kjenneteiknar høgare yrkesfagleg utdanning.

I tillegg er det ei utfordring at ervervsakademia er statsstyrte, og at det ikkje er lagt til rette for private aktørar. Utdanningane og kva kommunar som får tilgang til å tilby utdanningane, blir styrt av staten. Dette passar ikkje inn i den norske modellen, der dei private aktørane spelar ei like essensiell

rolle som dei offentlege når det gjeld å tilby relevante utdanningar. I tillegg er det fylkeskommunane som er ansvarlege for å ta hand om behovet for arbeidskraft, jf. fagskulelova.

4 Lovverk og regulering

Lov om høgare yrkesfagleg utdanning (fagskulelova) frå 2018 definerte for første gong fagskuleutdanning som høgare yrkesfagleg utdanning. Namneendringa skulle mellom anna bidra til å synleggjere at fagskuleutdanning er på nivået over vidaregåande utdanning. Samtidig blei det bestemt at høgare yrkesfagleg utdanning ikkje skulle vere ein del av høgare utdanning. Dette er ikkje tydeleg definert gjennom lovverket, men har like fullt tekniske og praktiske implikasjonar for høgare yrkesfagleg utdanning sin status overfor ECTS.

4.1 Krav til kvalitet i utdanninga

Når høgare yrkesfagleg utdanning ikkje er ein del av høgare utdanning, er ikkje fagskulane fullt ut underlagde dei same krava til kvalitetssikring som universiteta og høgskulane, men har eigne krav. Samanliknar ein desse krava, ser vi at det er lite som skil krava til kvalitetssikringssystem.

Universitet, høgskular og fagskular har ansvar for kvaliteten i utdanninga dei tilbyr, og er pålagde å ha eit system for å sikre og vidareutvikle kvaliteten i utdanningane. Grunnlaget for å vurdere kvaliteten ligg i dei nasjonale krava i forskrifter frå Kunnskapsdepartementet og NOKUT, og i institusjonane sine eigne strategiar og regelverk for utdanningskvalitet.

Alle studietilbod skal tilfredsstille nasjonale krav til utdanningskvalitet, og dette gjeld også for studietilbod der institusjonen sjølv kan akkreditere tilbod. Arbeidsgruppa har gjort ei systematisk samanlikning av krav til dei ulike høgare utdanningsinstitusjonane. Dette har vi synleggjort i vedlegg 6.1.

Krava til kvalitet i studietilbod for universitet og høgskular er fastsett i kapittel 3 i studiekvalitetsforskrifta og kapittel 2 i studietilsynsforskrifta, mens krava til kvalitet i studietilbod for fagskulane er fastsette i fagskuletilsynsforskrifta (sjå vedlegg 6.2 for fleire detaljar i lov og forskrift).

Krava omfattar mellom anna føringar for kven som kan søkje akkreditering hos NOKUT, og kven som kan tilby utdanningar på ulike nivå. Dette omfattar mellom anna krav til utdanningspersonell og forskarkompetanse, kven som kan søkje NOKUT om akkreditering, og kven som kan akkreditere tilbod sjølv. For UH gjev NOKUT forskrift om kriterier for akkreditering i tråd med internasjonale standardar.

4.1.1 Kommentar

For fagskular, universitet og høgskular er det omfattande krav til kvalitetsarbeid for å bli akkreditert. Kvalitetsarbeidet er ikkje så forskjellig for fagskular, universitet og høgskular, og med innføring av institusjonsakkreditering for fagskular vil det bli innført ytterlegare kvalitetskrav til fagskulane, som vil gje erfaring med å opprette nye studium og utvikle nye fagområde.

Når det gjeld kvalitetssystem og akkreditering, er det dermed ikkje så mye som skil fagskular frå anna høgare utdanning. Det er særleg to ting som blir nemnde, og det er krav til fagmiljø og syklisk tilsyn.

4.2 Krav til fagmiljø og tilsyn

4.2.1 Krav til fagmiljø og tilsyn i universitet og høgskule

I studietilsynsforskrifta (kap. 2, «Akkreditering av studietilbud») for høgare utdanning gjeld følgjande under § 2-3 om krav til fagmiljø: Universiteta og høgskulane har krav til fagmiljøet og til tilsette i

høve til forskarkompetanse. Universiteta har strengere krav enn høgskular, og høgare nivå har strengere krav enn lågare nivå. For bachelor er det krav om 20 prosent førstestillingskompetanse. For master er det krav om 50 prosent førstestillingskompetanse og minst 10 prosent professor- eller dosentstilling. På doktorgrad må minst 50 prosent ha professorkompetanse.

I studiekvalitetsforskrifta § 2-2, «Periodisk tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid», står det følgjande:

- (1) NOKUT skal føre tilsyn med institusjonenes systematiske arbeid med å sikre og videreutvikle kvaliteten i utdanningen. NOKUT skal gi råd til institusjonene om videreutvikling av kvalitetsarbeidet. Tilsynet skal resultere i en vurdering av om kvalitetsarbeidet som helhet er tilfredsstillende. Dersom NOKUT finner at det foreligger vesentlige mangler ved kvalitetsarbeidet eller kvaliteten, skal institusjonen gis en frist på inntil ett år for å rette opp forholdene.
- (2) Det skal ikke gå mer enn åtte år mellom hvert tilsyn ved den enkelte institusjon. NOKUT fastsetter tilsynets innhold og omfang og en tidsplan for tilsynet.
- (3) For institusjoner som ikke har institusjonsakkreditering, kan NOKUT velge å føre tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid ved å føre tilsyn med de akkrediterte studietilbudene.
- (4) NOKUT skal gi forskrift om tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid. Disse bestemmelsene skal være i tråd med kravene i *Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area, ESG*, (europeiske standarder og retningslinjer for kvalitetssikring i høyere utdanning), så langt disse passer.

4.2.2 Krav til fagmiljø og tilsyn i fagskule

I fagskuletilsynsforskrifta (kap. 2 krav til fagskoleutdanning) gjeld følgjande:

§ 2-3. Fagmiljøet som er tilknyttet utdanningen

Fagmiljøets størrelse og kompetanse skal stå i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold og egenart. I fagmiljøet skal det finnes personer med utdanning minst på fagskolenivå, utdanningsfaglig kompetanse og oppdatert yrkeserfaring.

Utdanningen skal ha en

- a. faglig ansvarlig som har ansvar for utviklingen og gjennomføringen av utdanningen. Den faglig ansvarlige skal ha utdanning som er relevant for utdanningens innhold og egenart, og være ansatt i minst 50 prosent stilling ved fagskolen.
- b. utdanningsfaglig ansvarlig med utdanningsfaglig utdanning som har ansvar for å legge til rette for studentenes læring.

Fagskolen skal fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning.

Fagskolen skal sikre at fagmiljøet får nødvendig kompetanseutvikling.

Endringar i *lov om høyere yrkesfaglig utdanning* er på høyring hausten 2023. Her ber departementet om innspel på kva kriterium som skal liggje til grunn for å få institusjonsakkreditering og kunne opprette nye fagskuleområde. Desse endringane må sjåast i samanheng.

4.2.3 *Kommentar*

Det er særleg det sykliske tilsynet og krav til talet på fagstillingar som skil fagskular, høgskular og universitet. Fagskulane har over tid utvikla seg til å bli robuste institusjonar som driv mykje utviklings- og innovasjonsarbeid. På same grunnlag som at kunstskulane driv kunstnarleg utviklingsarbeid, driv fagskulane også med utviklingsarbeid som kan liggje til grunn for å kunne knyte utdanningane til ECTS.

4.3 Krav til kvalitetsarbeid

4.3.1 *Krav til kvalitetsarbeid ved universitet og høgskule*

I universitets- og høgskulelova står det følgjande:

§ 1-6. *Kvalitetssikring*

Universiteter og høyskoler skal ha et tilfredsstillende internt system for kvalitetssikring som skal sikre og videreutvikle kvaliteten i utdanningen. Studentevalueringer skal inngå i systemet for kvalitetssikring.

§ 2-1. *NOKUTs oppgaver og myndighet*

[...]

(2) Formålet med NOKUTs virksomhet er å føre tilsyn med kvaliteten i høyere utdanning og fagskoleutdanning og stimulere til kvalitetsutvikling som sikrer et høyt internasjonalt nivå i utdanningstilbudene ved institusjonene. NOKUTs arbeid skal bidra til at samfunnet kan ha tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning og fagskoleutdanning. I sitt arbeid skal NOKUT søke å bistå institusjonene i deres utviklingsarbeid.

[...]

(4) NOKUT skal gjennomføre evalueringer av betydning for å kunne bedømme kvaliteten i høyere utdanning. Departementet kan pålegge NOKUT å foreta slike evalueringer. Alle evalueringer som foretas av NOKUT, er offentlige, og NOKUT skal bidra til at disse gjøres kjent.

Studietilsynsforskrifta har følgjande formuleringar:

Kapittel 4. Institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid

§ 4-1. *Krav til det systematiske kvalitetsarbeidet*

(1) Institusjonens kvalitetsarbeid skal være forankret i en strategi og dekke alle vesentlige områder av betydning for kvaliteten på studentenes læringsutbytte.

(2) Kvalitetsarbeidet skal være forankret i institusjonens styre og ledelse på alle nivåer. Institusjonen skal gjennom kvalitetsarbeidet bidra til å fremme en kvalitetskultur blant ansatte og studenter.

- (3) Institusjonen skal ha ordninger for systematisk å kontrollere at alle studietilbud tilfredsstillende kravene i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-1 til § 3-3 og kapittel 2 i denne forskrift.
- (4) Institusjonen skal systematisk innhente informasjon fra relevante kilder for å kunne vurdere kvaliteten i alle studietilbud.
- (5) Kunnskap fra kvalitetsarbeidet skal brukes til å utvikle kvaliteten i studietilbudene og avdekke eventuelt sviktende kvalitet. Sviktende kvalitet skal rettes opp innen rimelig tid.
- (6) Resultater fra kvalitetsarbeidet skal inngå i kunnskapsgrunnlaget ved vurdering og strategisk utvikling av institusjonens samlede studieportefølje.

4.3.2 Krav til kvalitetsarbeid ved fagskule

Frå fagskulelova:

§ 5. Akkreditering og kvalitetssikring

Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) fører tilsyn med kvaliteten i høyere yrkesfaglig utdanning og akkrediterer fagskoleutdanning, jf. [lov 1. april 2005 nr. 15](#) om universiteter og høyskoler [kapittel 2](#).

Fagskoler skal ha tilfredsstillende interne systemer for kvalitetssikring. Studentevalueringer skal inngå i disse systemene.

4.3.3 Samanlikning av krav til kvalitetsarbeid i HYU og UH

1 Krav om systematisk kvalitetsarbeid – likt for både HYU og UH

Det er lovkrav om interne system for kvalitetssikring og at studentevalueringar skal inngå i systemet. Det er institusjonane sitt ansvar å utforme eit system som er tilpassa kvar enkelt av dei, som er eit godt verktøy for å følgje med på kvaliteten i utdanninga, og som omfattar gode rutinar for vurdering og tiltak når det er behov for det. Det er også eit overordna mål å utvikle kvalitetskultur i alle ledd i utdanningsinstitusjonane. Systemet skal tydeleggjere skildringar av rutinar, roller og ansvar. NOKUT har utvikla ei rettleiing for kvar av sektorane.

2 Tilsyn med kvalitetsarbeidet ved institusjonane – gjeld både HYU og UH

Rolla til NOKUT i tilsyna er skildra i studietilsynsforskrifta, som er felles for begge sektorane. For UH sin del fastset forskrifta at det skal vere minimum 8 år mellom kvart tilsyn. For HYU sin del er det ikkje fastsett ei periodisering, men NOKUT kan på fritt grunnlag starte opp eit tilsyn. Dersom NOKUT finn manglar i kvalitetsarbeidet, har institusjonen eitt år på seg til å rette opp og dokumentere rettingane (gjeld både HYU og UH).

3 Læringsmiljø – ulikt definert for HYU og UH

UH har krav om å inkludere institusjonen sitt arbeid med læringsmiljø i kvalitetsarbeidet. Det er også krav (§ 4-3 i universitet- og høyskulelova) om minst eitt læringsmiljøutval (LMU). Dette kravet har ikkje HYU, men fagskulelova § 15 legg ansvaret for læringsmiljøet til styret og definerer også kva ein her legg i omgrepet læringsmiljø.

4 Periodiske evalueringar av studietilboda – ulikt definert for HYU og UH

UH har eit lovkrav (§ 2-1) om å gjennomføre periodiske evalueringar av studietilboda for å sikre kvaliteten. Relevante aktørar innanfor og utanfor institusjonane skal vere med på dette, og dei skal ha reell medverknad. For HYU er dette ganske likt, men ikkje definert i lovteksten, men i NOKUT-rettleiinga for kvalitetsarbeid. Her snakkar ein om systematiske evalueringar av måloppnåing. Kravet om at institusjonen skal fastsetje konkrete mål, ser ut til å vere sterkare for HYU. Her brukar ein ikkje omgrepet *reell medverknad*, men ein snakkar om *forankring i heile institusjonen*. I praksis er ikkje dette så ulikt UH-kravet. HYU skal hente inn tilbakemeldingar frå fire grupper: studentar, tilsette, representantar frå yrkesfeltet og eventuelt andre relevante kjelder (frå NOKUT-rettleiinga).

5 Krav om forankring og kvalitetskultur – likt for HYU og UH

Kvalitetsarbeidet skal vere forankra i styret og leiinga til institusjonen på alle nivå. Målet er å bidra til å fremje ein kvalitetskultur.

6 Strategi og kvalitetsområde – ulikt for HYU og UH

For UH-sektoren er det eit krav om at det systematiske kvalitetsarbeidet til institusjonane skal vere forankra i ein strategi og skal inngå i kunnskapsgrunnet ved vurdering og strategisk utvikling av studieporteføljen. Dette er det ikkje krav om for HYU, men for HYU er det krav om at styret skal definere mål for kvalitetsarbeidet, og at manglande måloppnåing skal føre til vurdering og eventuelle tiltak. I praksis betyr dette at begge sektorane har eit krav om forankring av systematisk kvalitetsarbeid.

Sjå også vedlegg med [systematisk oversikt over krava](#).

4.3.3.4 Kommentar

Det kan vere utfordrande å samanlikne krava til kvalitetsarbeid for HYU og UH fordi innhaldet i krava og NOKUT si tolking av kva som ligg i krava, er formulert ulikt. Dette finn ein i rettleiingane som NOKUT har utforma, og det er her ein kan lese meir om innhald og døme på korleis kvar enkelt institusjon kan drive kvalitetsarbeid. Juridisk sett er det lova (fagskulelova § 5 og universitets- og høgskulelova § 1-6) som fastset at institusjonane er pålagde å ha eit kvalitetssikringssystem, og her er kravet omtrent ordrett likt i begge lovene.

Krav til kvalitetssikringsarbeid i UH-sektoren byggjer heile vegen på dei europeiske standardane European Standard and Guidelines for Quality Assurance. Det som i hovudsak skil krava til kvalitetssikring mellom fagskulesektoren og UH-sektoren, er dermed at det ikkje er definert at det skal vere eit syklisk tilsyn ved fagskulane, slik det er krav om for universiteta og høgskulane. Vidare er ikkje fagskulesektoren og nivå 5 i NKR definerte som høgare utdanning i Noreg og dermed ikkje knytte til ESG. Som vist i denne rapporten er nivå 5 definert inn i høgare utdanning i andre europeiske land som vi kan samanlikne oss med, og det kjem heller ikkje klart fram av lovverket at fagskuleutdanning ikkje er høgare utdanning.

4.4 European Standard and Guidelines (ESG) for Quality Assurance in the European Higher Education Area (EHEA)

4.4.1 Nøkkelmål for ESG

Nøkkelmål for ESG er å bidra til felles forståing for kvalitetssikring av læring og undervisning på tvers av grenser, og mellom alle interessentar. Ideen om utforming av slike retningslinjer kjem frå Bologna-prosessen, og den første utgåva kom i 2005. Det gjeldande regelverket er frå 2015 og blei utforma av

- European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA)
- European Students' Union (ESU)

- European University Association (EUA)
- European Association of Institutions in Higher Education (EURASHE)

i samarbeid med

- Education International (EI)
- BUSINESSEUROPE
- European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR)

Den breie samanslutninga som stod bak 2015-revisjonen, og som samarbeidde tett med utdanningsdepartementa rundt om i Europa, sikra retningslinjene ei solid forankring i dei ulike landa. I Noreg er ESG innført i norsk regelverk gjennom universitets- og høgskulelova og studiekvalitetsforskrifta.

ESG er altså eit sett med standardiserte retningslinjer til bruk for intern og ekstern kvalitetsvurdering. ESG er ikkje kvalitetsstandardar og skildrar heller ikkje korleis kvalitetssikringsprosessar skal gjennomførast.

ESG peikar på ei meir studentsentrert tilnærming til læring og undervisning som omfattar fleksible læringsveggar og anerkjenner kompetanse som er nådd utanfor formelle studieplanar (*curriculum*).

Bruken av omgrepet *program* i dokumentet viser til høgare utdanning i vidaste forstand, inkludert det som ikkje er ein del av eit program som fører til ein formell grad (ESG, s. 7).

ESG byggjer på desse fire prinsippa for kvalitetssikring i EHEA:

- Høgare utdanningsinstitusjonar har det primære ansvaret for kvaliteten på utdanninga dei leverer, og at kvaliteten er sikra.
- Kvalitetssikringa skal ta innover seg mangfaldet i høgare utdanning, institusjonar, utdanningsprogram og studentar.
- Kvalitetssikring byggjer utvikling av ein kvalitetskultur.
- Kvalitetssikring tek omsyn til behova og forventningane til studentar, interessentar og samfunnet.

Standardane for kvalitetssikring er delte inn i tre delar:

- intern kvalitetssikring
- ekstern kvalitetssikring
- kvalitetssikringsorgan

4.4.2 Kommentar

ESG er viktig for å bidra til transparens og gjensidig tillit i det europeiske høgare utdanningsområdet. Med andre ord er ESG viktig for legitimeringa av ECTS. Med dette som bakteppe kan det vere relevant å gå gjennom standardane som er definerte i ESG, og setje dei opp mot krava til kvalitetssikringsarbeid som både ligg i studietilsynsforskrifta og i NOKUT-rettleiinga «Kvalitetsområder for høyere yrkesfaglig utdanning». Dersom standardane i stor grad korresponderer med krav til kvalitetssikringsarbeid for HYU, vil det tungtvegande argumentet om at kvalitetssikringskrava i UH-sektoren er større, falle vekk i diskusjonen om innføring av ECTS. Grappa har i denne runden valt å samanlikne kvalitetssikringskrav i HYU og UH sidan vi veit at krava til UH allereie byggjer på krava som ligg i ESG. Den samla konklusjonen her er at skilnadene er minimale.

4.5 Krav til forskning og fagmiljø

4.5.1 Krav til forskning ved universitet og høgskule

Frå studietilsynsforskrifta:

§ 2-2. Krav til studietilbudet

[...]

(6) Studietilbudet skal ha relevant kobling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.

[...]

4.5.2 Krav til fagmiljø ved fagskule

I fagskuletilsynsforskrifta er det formulert slik:

§ 2-3. Fagmiljøet som er tilknyttet til utdanningen

Fagmiljøets størrelse og kompetanse skal stå i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold og egenart. [...] Fagskolen skal fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning. [...]

[...]

§ 3-2. Krav til fagmiljøet som er tilknyttet fagområdet

I fagmiljøet tilknyttet fagområdet skal det finnes personer med utdanning og yrkeserfaring innenfor de viktigste delene av fagområdet. [...] Fagmiljøet skal delta i relevante regionale, nasjonale eller internasjonale samarbeid og nettverk. [...]

4.5.3 Kunstnarleg utviklingsarbeid i høgare utdanning

Arbeidsgruppa har sett på korleis Kunsthøgskolen i Oslo (KHiO) jobbar med kunstnarleg utviklingsarbeid for å innfri krava til studietilbodet. Ved KHiO driv 90 prosent av dei fagtilsette kunstnarleg utviklingsarbeid. Kunstnarleg utviklingsarbeid gjev høgskulen større handlingsrom fordi omgrepet gjev rom for å drive arbeid som er tilpassa faget.

Forskning og utvikling betyr ikkje berre vitenskapleg arbeid. Omgrepet kunstnarleg utviklingsarbeid er kjem frå det engelske *artistic research* og er definert som «systematisk tilnærming til utviklingsarbeidet». Kunstnarleg utviklingsarbeid betyr å setje kunstnarleg praksis i sentrum, og ein søker å dokumentere denne praksisen. Dokumentasjonen kan vere video, tekst eller anna materiale, i tillegg til refleksjon rundt forskningsetisk praksis.

4.5.4 Utviklingsarbeidet ved fagskulane

SSB definerer forskning og utviklingsarbeid som kreativ verksemd som blir utført systematisk. *Forskning* er systematisk arbeid for å skaffe ny kunnskap. *Utviklingsarbeid* er systematisk eller eksperimentelt arbeid som nyttar eksisterande kunnskap for å utvikle noko nytt eller utbetra. Slik sett kan utviklingsarbeid byggje på forskning, men treng ikkje gjere det. Det kan også byggje på praktisk erfaring.

Fagskulane er opptekne av utviklingsarbeid og driv mykje slikt arbeid i tett samspel med arbeidslivet. Den tette relasjonen mellom arbeidslivet og fagskulane gjev studentane ein inngang til ein arbeidsplass og bidreg til å halde oppe ein kvalifisert arbeidsstyrke med ein kompetanse som er tilpassa dei faktiske behova i arbeidslivet.

Eit døme er at FoU-innsatsen til næringslivet i all hovudsak byggjer på utviklingsarbeid. I det såkalla Barcelona-målet frå 2002 konstaterte EU at «the great majority of R&D is industrial development work rather than scientific research; thus, the major expansion of R&D will have to be development-focused». Og kva er så utviklingsarbeid? Jau, fritt etter definisjonen til OECD handlar det om eksperimentelt, systematisk og kreativt arbeid der det er knytt uvisse til utfallet. Utviklingsarbeid kan derfor byggje på forskning, men treng ikkje å gjere det. Det kan også byggje på praktisk erfaring. Det er når flinke og fleksible fagarbeidarar, spesialiserte funksjonærar, ingeniørar og mellomleiarar saman får høve til å involvere og engasjere seg, at innovasjonspotensialet i bedriftene for alvor kan utløysast. FAFO-rapport 2021: 30 underbyggjer dette. Innovasjonspotensialet i norske bedrifter kan styrkjast ved å leggje til rette for meir samhandling og interaksjon. Rapporten viste at erfaringsbasert DUI-innovasjon (*doing, using, interacting*) i møte med meir tradisjonell forskingsbasert STI-innovasjon (*science, technology and innovation*) er viktig for å kunne optimalisere omstillings- og innovasjonsevna.

For å samanfatte: Kunnskapsgrunnlaget til fagskulane, basert på ei dualistisk tilnærming til arbeidslivet, er slik sett forskjellig frå universiteta og høgskulane sitt. Den erfaringsbaserte tilnærminga gjer at utdanninga er nettopp utviklingsbasert og ikkje forskingsbasert. Det bidreg også til å styrkje kvaliteten på innhaldet i utdanninga og eigenarten hennar.

5 Oppsummering og tilråding

Basert på rapporten er det all grunn til å seie at vi er svært gammaldagse i korleis vi tenkjer på både utdanning og kunnskap her i Noreg. Ein student frå utlandet som har opplevd kor vanskeleg det kan vere å få utdanninga si godskriven her i landet, har kommentert det slik: Nokre gonger kan det verke som om vi trur at Noreg fann opp utdanning. Med dette i tankane har vi god grunn til å opne skotta mot Europa.

ECTS er utarbeidd av EU-kommisjonen for å få ein felles standard som lettar overgangen mellom europeiske utdanningsinstitusjonar for studentar. Som for universitets- og høgskuleutdanning vil konvertering av studiepoeng til ECTS for høgare yrkesfagleg utdanning gje viktig informasjon til studiestaden som tek imot søknadar om opptak. Dette vil igjen gjere prosessen enklare. Fagskuleutdanning som gir ECTS er derfor nødvendig for å sikre internasjonalisering av høgare yrkesfagleg utdanning, slik det er tatt i bruk over heile Europa.

I fleire europeiske land skjer det no politiske prosessar for å styrkje tertiærutdanninga, og då spesielt utdanning som i det europeiske kvalifikasjonsrammeverket ligg på nivå 5 og 6. Ifølgje rapporten til NOKUT frå Technopolis (oktober 2020) vil det styrkje det norske kvalifikasjonssystemet, både når det gjeld anerkjenning og aksept utanfor dei norske grensene, om Noreg opnar for innpass av fagskuleutdanningane over nivå 5. Årsaka er ikkje minst at dette er i tråd med eit av dei grunnleggjande prinsippa for EQF, nemleg at det er læringsutbyttet som skal avgjere nivået på kvalifikasjonen, ikkje kvar og korleis han er oppnådd. Ved å gjere det mogleg for høgare yrkesfagleg utdanning å liggje over nivå 5 i NKR nærmar Noreg seg også dei nasjonale kvalifikasjonsrammeverka i dei andre nordiske landa, noko som fremjar vidare utveksling med dei innanfor arbeid og utdanning.

Konvertering av studiepoeng frå fagskulane vil bidra til ytterlegare å styrkje anerkjenninga og aksepten av høgare yrkesfagleg utdanning i Noreg og overfor andre land. Det vil også styrkje overgangane mellom dei ulike utdanningsdelane. Nasjonalt fagskoleråd vil i denne samanhengen vise til at det er eit sentralt politisk mål å utvikle kompetansepolitikken på ein slik måte at dei ulike utdanningsdelane i størst mogleg grad har fleksible overgangar begge vegar utan at det går ut over eigenarten til utdanninga og innretninga hennar.

Det er læringsutbyttebeskrivinga i dei enkelte studia som definerer eigenarten deira, og som må danne grunnlag for innpass av studium på tvers av høgare yrkesfagleg utdanning og høgskule- og universitetsutdanningar.

Det er viktig at fagskulestudentar får høgare yrkesfaglege utdanning godkjent i andre land. Konvertering til ECTS vil også vere i tråd med målet i Bologna-rammeverket:

It facilitates mobility within an institution or country, from institution to institution, from country to country, and between different educational sectors and contexts of learning (i.e. formal, non-formal, informal and work-based learning), through recognition and credit transfer.

På same måten som for universitets- og høgskuleutdanning vil konvertering av studiepoeng i ECTS for høgare yrkesfagleg utdanning gje viktig informasjon til arbeidsgjevarar. For verksemdar i anbodskonkurransar med kompetansekrav vil ECTS-studiepoeng frå høgare yrkesfagleg utdanning kunne omsetjast internasjonalt, og bedriftene vil stille sterkare i konkurransen.

Med bakgrunn i dette meiner Nasjonalt fagskoleråd at høgare yrkesfagleg utdanning må definerast som høgare utdanning og sidestilla med utdanning frå universitet og høgskule, slik at studiepoeng blir konverterte til ECTS slik det blir gjort for høgskuleutdanning og universitetsutdanning.

6 Vedlegg

6.1 Systematisk oversikt – krav til kvalitetsarbeid i HYU og UH

Høgare yrkesfagleg utdanning (HYU)	Universitet og høgskule (UH)
Tilfredsstillande internt system som skal brukast til å vurdere kvaliteten i utdanninga og gjere han betre.	Tilfredsstillande internt system som skal sikre og utvikle kvaliteten i utdanninga.
Det skal hentast inn tilbakemelding frå <ul style="list-style-type: none">– Studentar– undervisningspersonell– sensorar– aktørar i yrkesfeltet	Studentevalueringar skal inngå i systemet for kvalitetssikring. Studentevalueringane må gjennomførast jamleg og på tenleg måte.

Institusjonen avgjer sjølv korleis systemet skal vere. Ikkje krav til offentleggjering.	Institusjonen bestemmer sjølv korleis systemet skal vere, men det må vere skriftleg og tilgjengeleg.
Systemet må skildre rutinar, roller og ansvar og vise korleis arbeid blir følgd opp for å sikre vidareutvikling av utdanningskvaliteten.	Systemet må skildre rutinar, roller og ansvar og vise korleis arbeid blir følgd opp for å sikre vidareutvikling av utdanningskvaliteten.
	Arbeid med læringsmiljø skal dokumenterast skriftleg og inngå i systemet. Det er eigne krav til arbeid med læringsmiljø i UH-lova.
Styret har det overordna ansvaret for kvaliteten i utdanningane.	Styret har det overordna ansvaret for kvaliteten i utdanningane.
Leiinga skal årleg utarbeide ein rapport til styret med ei overordna vurdering av utdanningskvaliteten i utdanningane.	Kvalitetsarbeidet skal forankrast i styre og leiing på alle nivå.
	Kvalitetsarbeidet skal brukast for å fremje ein kvalitetskultur. Studentar og tilsette skal ha reell moglegheit til medverking i arbeidet med utvikling og forbetring.
	Krav om periodiske evalueringar av studietilboda.
Systemskildringa skal gjere greie for korleis ein systematisk skal hente inn tilbakemeldingar på kvaliteten i utdanninga frå samarbeidspartnarar.	Representantar frå arbeids- eller samfunnsliv, studentar og eksterne sakkunnige som er relevante for studietilbodet, skal bidra i evalueringane.
Kvalitetssikringa må innehalde periodiske undersøkingar i yrkesfeltet for å sikre yrkesrelevans.	
Årsrapporten skal vere tilgjengeleg for studentar og tilsette.	Evalueringresultata skal vere offentleg tilgjengelege, men treng ikkje liggje på nettsider.
Det skal setjast mål for kvaliteten i utdanninga. Vurdering opp mot mål for kvalitet og kvantitative indikatorar skal vise om måla er nådde.	Kvalitetsarbeidet skal vere forankra i ein strategi som viser mål og retning for dette arbeidet.
	Kvalitetsarbeidet ved institusjonen skal vurdere i kva grad studentane når læringsutbyttet.

Tilbydaren skal gå gjennom utdanningskvaliteten for alle studietilbud årleg.	Institusjonen skal ha ordningar for å systematisk kontrollere at alle studietilboda tilfredsstill krava.
Institusjonane skal ha rutinar for korleis informasjonen blir henta inn.	Institusjonen skal systematisk hente inn informasjon frå relevante kjelder for å vurdere kvaliteten.
Årsrapporten til styret skal innehalde gode døme på kvalitetsarbeid ved fagskulen. Han skal innehalde analysar av resultat og vurdering av tiltak for å sikre og heve kvaliteten.	Bruken av kunnskap frå kvalitetsarbeidet skal nyttast til å utvikle kvaliteten i studietilboda og avdekkje eventuell sviktande kvalitet. Sviktande kvalitet skal rettast opp innanfor rimeleg tid. Det er viktig at kunnskapen blir analysert på tenleg vis, og at han fører til forbetringar og utviklingstiltak. Alle tiltak som blir gjennomførte for å forbetre kvaliteten, skal dokumenterast, evaluerast og følgjast opp systematisk.
Tre år etter at systemet er godkjent, ber NOKUT om dokumentasjon på bruk av systemet.	
NOKUT gjennomfører tilsyn med kvalitetsarbeidet.	NOKUT gjennomfører tilsyn med kvalitetsarbeidet.
<i>Generelt: Rettleiinga frå NOKUT brukar eit enklare språk. Er meir detaljert og konkret. Litt meir detaljstyrande. Mindre krav til offentleggjing.</i>	<i>Generelt: Mindre sjekk og kontroll. Mindre detaljstyring i rettleiinga frå NOKUT.</i>

6.2 Akkreditering av høgare yrkesfagleg utdanning, universitet og høgskular

Akkreditering i universitet og høgskular

Krava til kvalitet i studietilbud for universitet og høgskular er fastsette i kapittel 3 i studiekvalitetsforskrifta og i kapittel 2 i studietilsynsforskrifta – her frå studiekvalitetsforskrifta § 3-1:

- (1) Krav i kapittel 3 skal legges til grunn når institusjoner oppretter studietilbud etter faglige fullmakter etter lov om universiteter og høyskoler § 3-3.
- (2) Høyskoler og vitenskapelige høyskoler kan søke NOKUT om akkreditering av studietilbud som institusjonen selv ikke har fullmakt til å etablere.
- (3) En institusjon som ikke går inn under lov om universiteter og høyskoler, kan søke NOKUT om akkreditering av studietilbud.

(4) En forutsetning for akkreditering av studietilbud er at kravene i lov om universiteter og høyskoler er oppfylt. Forskrifter gitt med hjemmel i lov om universiteter og høyskoler § 3-2 skal legges til grunn for akkrediteringen.

(5) NOKUT gir forskrift om kriterier for akkreditering av studietilbud. NOKUT kan fastsette egne kriterier for revidering av studietilbud. Kriteriene skal være i tråd med internasjonale standarder som Norge er forpliktet til å følge.

(6) For studietilbud institusjonen selv ikke har fullmakt til å etablere, bestemmer NOKUT hvilke endringer som skal forelegges NOKUT.

Akkreditering av høgare yrkesfagleg utdanning

Fagskulane har per 2023 høve til å akkreditere studietilbud og fagområde. Krava til kvalitet i studietilbud for fagskular er fastsette i fagskuletilsynsforskrifta.

Akkreditering er ei fagleg vurdering av om ein fagskule eller ei fagskuleutdanning oppfyller vilkår frå departementet og NOKUT. Akkreditering er eit vilkår for å kunne tilby fagskuleutdanning.

Akkreditert fagskuleutdanning skal vere i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, og kvalifikasjonen skal vere tilstrekkeleg for å utøve yrket.

Fagskular kan på bestemte vilkår få akkreditering for fagområde. Fagskular som får akkreditering for fagområde, har fullmakt til sjølve å opprette og leggje ned fagskuleutdanningar innanfor desse fagområda.

Fagskular skal ha tilfredsstillande interne system for kvalitetssikring. Studentevaluering skal inngå i desse systema.

Departementet gjev forskrift om

- vilkår for akkreditering av fagskuleutdanning
- vilkår for akkreditering av fagområde
- saksbehandlingsreglar for akkrediteringsarbeidet til NOKUT
- krav til kvalitetssikringssystem og kvalitetsarbeid

Hausten 2023 er *lov om høyere yrkesfaglig utdanning* på høyring. Ein viktig del av høyringa handlar om eit forslag om å innføre institusjonsakkreditering for fagskular.

Universitet, høgskular og fagskular har begge krav om interne system for kvalitetssikring.

6.3 Kjelder

European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS)

[European Credit Transfer and Accumulation System \(ECTS\) | European Education Area \(europa.eu\)](#)
[ECTS users' guide 2015 – Publications Office of the EU \(europa.eu\)](#)

Fagskulelova

[Lov om høyere yrkesfaglig utdanning \(fagskoleloven\) – Lovdata](#)

Studietilsynsforskrifta

[Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning \(studietilsynsforskriften\) – Lovdata](#)

Fagskuletilsynsforskrifta

[Forskrift om akkreditering av og tilsyn med høyere yrkesfaglig utdanning \(fagskuletilsynsforskriften\) – Lovdata](#)

Retsinformation

[Bekendtgørelse af lov om erhvervsakademier for videregående uddannelser \(retsinformation.dk\)](#)